

ANUARUL COMISIUNII MONUMENTELOR ISTORICE

PE

1914

PUBLICAT DE

ALEX. LĂPĚDATU
SECRETARUL COMISIUNII

BUCUREȘTI
INST. DE ARTE GRAFICE CAROL GÖBL S^{SOB} I. ST. RASIDESCU
16, STRADA PARIS (FOSTĂ DOAMNEI). 16

1915.

729

ANUARUL COMISIUNII MONUMENTELOR ISTORICE

PE

1914

PUBLICAT DE

ALEX. LĂPĚDATU
SECRETARUL COMISIUNII

BUCUREȘTI
INST. DE ARTE GRAFICE CAROL GÖBL S-BOR I. ST. RASIDESCU
16, STRADA PARIS (POSTĂ DOAMNEI), 16
1915.

CUPRINSUL

I. COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE.	7
1. Comisiunea	9
2. Personalul	11
3. Corespondenții	12
II. NOI MONUMENTE ISTORICE: DECRETE REGALE	13
1. Pentru biserica din Pucheni-Crainici (Prahova)	15
2. Pentru biserica din Cornul de sus (Prahova)	16
3. Pentru biserica din Micșuneștii mari (Ilfov)	17
III. PROCESELE VERBALE ALE ȘEDINTELOR COMISIUNII	19
1. Ședința dela 20 Ianuarie	21
2. Ședința dela 17 Februarie	23
3. Ședința dela 24 Februarie	26
4. Ședința dela 3 Martie	27
5. Ședința dela 17 Martie	28
6. Ședința dela 21 Aprilie	30
7. Ședința dela 5 Maiu	33
8. Ședința dela 19 Maiu	35
9. Ședința dela 9 Iunie	37
10. Vizita dela 14 Iunie la Căldărușani	39
11. Ședința dela 16 Iunie	41
12. Ședința dela 23 Iunie	42
13. Vizita dela 23 Iunie la Stavropoleos și Curtea-Veche	44
14. Ședința dela 9 Iulie	44
15. Ședința dela 22 Septembrie	47
16. Ședința dela 13 Octombrie	48
17. Ședința dela 20 Octombrie	50
18. Ședința dela 10 Noembrie	52
19. Ședința dela 20 Decembrie	55
IV. LUCRĂRI DE RESTAURARE ȘI CONSERVARE	59
1. Referatul d-lui Arhitect-șef privitor la memoriile asupra lucrărilor executate în 1914	61
2. Memoriul d-lui Arhitect-șef N. Ghika-Budești	62
3. Memoriul d-lui Arhitect-ajutor Gh. Gh. Lupu	63
4. Memoriul d-lui Arhitect-ajutor I. D. Trajanescu	66

V. RAPOARTE ȘI CERCETĂRI	73
Dela membri Comisiunii:	
Biserica din Fundenii-Prahova (G. Balș)	75
Dela personalul Comisiunii:	
Biserica din Cornul de sus-Prahova (N. Ghika)	80
Biserica din Balaci Teleorman (V. Drăghiceanu)	81
Biserica din Baldovinești-Teleorman (V. Drăghiceanu)	84
Biserica fostului schit Gâlmeele-Olt (V. Drăghiceanu)	86
Biserica din Micșuneștii mari-Ilfov (V. Drăghiceanu)	87
Dela corespondenții Comisiunii:	
Raportul păr. I. Antonovici (Tutova)	93
Raportul d-lui II. Ghibănescu (Constanța)	96
Raportul d-lui Șt. Ciuceanu (Dolj)	97
VI. SĂPĂTURI ARHEOLOGICE	116
Raport provizoriu asupra primei campanii de săpături la Histria (V. Pârvan)	117
Rezultatele ultimei campanii de săpături la Ulmetum (C. Noe)	121
VII. CONFERINȚELE COMISIUNII	127
Ce este un monument istoric? (N. Iorga)	129

ILUSTRĂȚII

1. Planul bisericii din Fundeni-Prahova	75
2. Vedere laterală a bisericii din Fundeni-Prahova	76
3. Vedere din față a bisericii din Fundeni-Prahova	76
4. Chenărul ușii cu pisania bisericii din Fundeni	77
5. Interior din biserică dela Fundeni-Prahova	78
6. Biserica din Balaci-Teleorman	81
7. Turnul bisericii din Balaci-Teleorman	82
8. Detaliu din fațada bisericii din Balaci-Teleorman	83
9. Resturi din casele Bălăcenești dela Balaci-Teleorman	83
10. Ruinele bisericii din Baldovinești-Teleorman	84
11. Detaliu de boltă dela turla bisericii din Baldovinești-Teleorman .	85
12. Biserica fostului schit Gălmeele-Olt	86
13. Biserica din Micșuneștii mari-Ilfov	87
14. Detaliu din fațada laterală a bisericii din Micșuneștii mari-Ilfov	88
15. Cadruul ușii bisericii din Micșuneștii mari-Ilfov	89
16. Fereastră dela biserică din Micșuneștii mari-Ilfov	90
17. Constantin Brâncoveanu și Doamna Maria, portrete murale dela biserică din Micșuneștii mari-Ilfov	91
18. Mormântul clucerului C. Fotescu dela Maica Precista dela Dud- Craiova.	99
19. Biserica din Preajba-Dolj	101
20. Ruinele bisericii din Obedin-Dolj	102
21. Pivnița vechilor case ale Băniei Craiovei (lângă biserică Sf. Du- mitru-Băneasa)	103
22. Biserica Sf. Nicolae-Craiovița din Craiova	104
23. Crucea de piatră din curtea bisericii Sf. Nicolae-Amărădia (Beli- vacă) din Craiova	105
24. Fragment de coloană, cu capitel, găsit în temelia bisericii Maica Precista dela Dud-Craiova	106
25. Troița din comuna Scăești-Dolj	107
26. Ruinele bisericii Crețești pe Jiu, ctitorie a Brădeștilor-Dolj . . .	108

I.

**COMISIUNEA
MONUMENTELOR ISTORICE**

COMISIUNEA

PREȘEDINTE

ISTRATI Dr. C. I., profesor universitar, membru al Academiei Române.

MEMBRI

BALȘ G., inginer.

CERKEZ Gr., profesor la Școala de Poduri și Șosele și la Școala superioară de Arhitectură.

IORGA N., profesor universitar, membru al Academiei Române.

NIFON, P. S. Episcop al Dunării de Jos.

ONCIUL D., profesor universitar, membru al Academiei Române.

PANGRATI E. A., profesor universitar, director al Școlii superioare de Arhitectură.

PÂRVAN V., profesor universitar, director al Muzeului Național, membru al Academiei Române.

MURNU G., profesor universitar, membru corespondent al Academiei Române.

NOTA

Membrii sunt numiți de Minister, prin decret regal, pe cinci ani. D-nii Dr. C. I. Istrati, G. Balș, Gr. Cerckez, P. S. Nifon, D. Onciul, E. A. Pangrati și G. Murnu, au fost numiți la 1913 Aprilie 25, cu decretul No. 3473; d-l V. Pârvan la 1913 Decembrie 21, cu decretul No. 7053, iar d-l N. Iorga la 1914 Noembrie 3, cu decretul No. 3475.

ANEXĂ

DECRET REGAL PENTRU NUMIREA D-LUI PROF. N. IORGA
CA MEMBRU AL COMISIUNII

FERDINAND I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al
României,

La toți de față și viitori sănătate :

Asupra raportului Ministrului Nostru Secretar de Stat la De-
partamentul Cultelor și Instrucțiunii, sub No. 40.191/914,

Potrivit art. 5 din legea pentru conservarea și restaurarea
monumentelor istorice,

Am decretat și decretăm :

Art. I.— D. N. Iorga, profesor universitar, membru al Aca-
demiei Române, se numește membru în Comisiunea Monumen-
telor Istorice, în locul vacant.

Art. II.— Ministrul Nostru Secretar de Stat la Departamentul
Cultelor și Instrucțiunii este însărcinat cu aducerea la îndeplinire
a decretului de față.

Dat în București, la 3 Noemvrie 1914.

FERDINAND

Ministrul Cultelor și Instrucțiunii

I. G. Duca

No. 3.475.

PERSONALUL

SECRETARIATUL

Secretar: **LĂPĂDATU A.**, licențiat în litere (1904).
Ajutor: **NOE C.**, licențiat în litere (1913).
Scriitor: **ȚIPĂRESCU V.**, student universitar (1914).

ARHIVA

Arhivar: **CARACAȘ R.**, profesor secundar (1913).

SERVICIUL TEHNIC

Arhitect-șef: **GHIKA-BUDEȘTI N.**, profesor la Școala superioară de Arhitectură (1909).
Arhitect-ajutor: **TRAJANESCU I. D.**, diplomat al Școalei superioare de Arhitectură (1909).
Arhitect-ajutor: **LUPU Gh. Gh.**, diplomat al Școalei superioare de Arhitectură (1913).
Desenator: **IOANIȚESCU G.**, (1913).

COLECȚIUNILE

Conservator-bibliotecar: **DRĂGHICEANU Virg. N.**, licențiat în litere (1910).
Conservator-ajutor: **DEMETRIUS V.**, publicist (1914)

NOTĂ

Anii din parantez sunt ai numirii în serviciu.

CORESPONDENȚII

BACĂU :

Sterian Gh., arhitect (1913).

BĂRLAD :

Păr. Antonovici I., profesor (1914).

CONSTANȚA :

Coriolan G., profesor (1913).

Ghibănescu Il., profesor, director al Museului local (1913).

COVURLUI :

Velichi N., profesor (1914).

DÂMBOVIȚA :

Dimitriu C. D., avocat (1914).

DOLJ :

Ciuceanu Șt., profesor (1914).

IAȘI :

Atanasiu D. A., profesor la școala de Arte Frumoase (1913).

Mureșianu S., profesor la școala de Arte Frumoase (1913).

ILFOV :

Moșil C., profesor (1913).

Verona Ar. G., pictor (1913).

MEHEDINȚI :

Bărcăcilă Al., profesor (1913).

TULCEA :

Ionescu D. G., administrator al Pescăriilor Statului (1913).

NOTĂ

Anii din parantez sunt ai numirii.

4. MEMORIILE D-LUI ARHITECT-AJUTOR I. D. TRAJANESCU

1. MONASTIREA HUREZI.

La Mănăstire. S'a revăzut acoperișul de olane, așezându-se un strat izolator de carton asfaltat pe toată întinderea chiliilor de nord, de vest, și de sud până la calcanul stăreției și paralisul cu turla.

S'au refăcut câteva sobe și coșurile lor și s'au revizuit toate coșurile, tencuindu-se în pod, pe unde erau crăpături, spre a se evita incendii.

S'au reparat tencuelile căzute pe alocurea și s'au vărui.

La Palat. S'a revăzut acoperișul de olane, așezându-se un strat izolator de carton asfaltat pe toată întinderea.

S'au terminat toate tencuelile la parter și subsol cum și vărui.

S'a făcut o sobă cu patru stâlpi la sala mare.

S'a pardosit cu carelage de cărămizi smălțuite foișorul de sus și galeria cea mare, cum și foișorul dela intrarea principală.

S'a pardosit cu mozaic și cu ciment încăperile subsolului.

S'a parchetat sala scării de onoare, iar această scară și ușa principală s'au așezat definitiv.

S'a aprovizionat materialele pentru instalația apei.

S'a făcut foișorul dela intrarea principală cum și terasa de sus, dimpreună cu stâlpii de piatră și parte din parapet.

S'a făcut terasamentul terăsei spre grădină cum și scara spre terasă.

Chiliile din vale. S'a refăcut pe aceeași temelie, adăogându-se, un pridvor de zidărie, în locul celui de lemn, distrus de incendiu.

S'au complectat toate lucrările spre a putea fi locuite.

Această lucrare eră necesară intru cât, din cauza incendiului suferit în iarna 1913—14, maicile, cari locuiau în acest corp de chilii, au fost repartizate în chiliile din mănăstire pe unde s'a putut, chiar în localuri improprii pentru locuință.

Peste tot s'a făcut curățenie generală și s'a pus materialele în ordine.

Lucrări pe viitor. La biserică. Acoperișul cu aramă al bisericii mari, un coș de zidărie la sobă, lucrări pentru reparația tencuelilor exterioare.

Curtea interioară. Nivelarea curții și pavarea părților carosabile lăsându-se un platou cu iarbă în jurul bisericii.

La stăreție și chilii. Așezarea unui strat de carton asfaltat sub olanele dela acoperișul stăreției ; la chiliile mici, lucrări de întreținere.

La aripa de vest (platoul). Terminarea lucrării la scara de onoare, instalarea apei, un scripete la bucătărie și terminarea terasei din grădină.

Curtea exterioară. Amenajarea fațadei dela stăreție spre a formă un ansamblu cu aripa de vest amenajată în stilul mănăstirii. Terminarea terasei spre curte și parapetul. Reparații la remize și magazii, complectarea lucrărilor la chiliile din vale, aripa și turnul despre intrare, nivelarea curții și pavarea părților carosabile.

6) La bolniță și schituri. Mici lucrări de întreținere.

2. LA SCHITUL SĂRĂCINEȘTI.

La începerea lucrărilor am găsit executate de d-l arhitect Părvănescu încă din anul 1911 cu suma de lei 9.000 următoarele lucrări:

Aripa din dreapta a chiliilor pe o lungime de 15 m. și anume, zidăria din roșu, grinzile tavanului, șarpanta și învelitoarea cu țiglă fără coame.

10.000 de țigle pentru restul acoperișului.

12 grinzi de ștejar scoase din vechea construcție.

În anul 1913 s'a executat cu suma de lei 1,630 30, rămași din cei 2,000 dați d-lui Părvănescu în 1912, plus lei 1.000 din fondul mon. istorice și 5.000 plus 6.000 din fondul Casei Bisericii, următoarele lucrări:

S'a reparat și așezat din nou țiglele și coamele acoperișului la aripa făcută mai înainte.

S'a continuat acoperișul la restul construcției, pe șarpantă din nou, până la acoperișul de șindrilă.

S'a podit în pod, d'asupra camerelor, și s'a zidit în pod, până la căpriori, de jur împrejur, la întreaga clădire, iar toate coșurile s'au făcut din nou cu olane smălțuite.

S'a revăzut tencuiala pe foișorul din stânga și s'a refăcut din nou, zidindu-se și arcada d'asupra intrării.

S'a făcut trapeza, deschizându-se vechea arcadă, apoi s'a transformat în atelier, punându-se deasupra tavan decorativ, sobă și geamlăc între arcade și stâlpi.

S'au făcut latrinele.

S'a zidit zidul înconjurător.

S'a nivelat curtea interioară.

S'a nivelat curtea exterioară.

S'a făcut șosea împietruită cu șanțuri alăturate din curtea bisericii până la șoseaua principală.

S'a reparat poarta clopotniței, porțița de la curte s'a făcut din nou, dimpreună cu arcada de zidărie de deasupra, de asemenea porțile mari dela șosea dimpreună cu gardul.

S'a complectat și aliniat gardul, dinspre proprietatea d-lui Derussi, desfăcându-se și făcându-se la loc.

S'a restaurat vechiul puț, reparându-se ghisurile de piatră, făcându-se ghisuri de lemn, trotuar de jur împrejur, furcă, cum-pănă, găleată și gardul înconjurător spre curtea proprietăței.

S'a îndepărtat de pe lângă pereții apuseni grămada de moloz depozitată cu ocazia vechilor lucrări până la înălțimea ferestrelor.

S'au făcut sobe prin toate camerele.

S'a reparat aproape complect, cu șindrila nouă, acoperișul existent de șindrila la aripa din stânga, cum și la foișor.

S'a făcut toată tâmplăria din nou, uși, ferestre, iar cele vechi încă în stare bună, s'au ajustat și întrebuintat pe unde a fost cu putință.

S'au făcut tavanurile, tencuelile interioare și exterioare în parte, dușumele, nivelatul pardoselei la cancelariile de jos, cum și vechia vatră.

S'au înlocuit stâlpii de pe ceardac și galerii cu alții lucrați în stil țărănesc, dimpreună cu stâlpii de jos, cosoroabele, parapetul și tavanul de lemn aparent, cuprins vopsirea cu ulei.

În anul 1914 cu fondul de lei 32.553 dați de Casa Bisericii s'au executat următoarele lucrări:

La chiliile existente.

S'a făcut la parter, la galerie și sub foișor, tavan de lemn aparent, iar la etaj s'au pus dușumele de 4 cm. gros, la chilii și bucătărie.

S'a căptușit streășina cu scânduri aparente, precum și scândură profilată din fața streășinei.

S'a făcut tavan de lemn aparent la foișorul din stânga, precum și stâlpii din stejar lucrați la fel cu cei dela galerie, cuprins și cosoroabele.

S'a tencuit în exterior corpul chiliilor și stăreția și s'a reparat tencuelile exterioare la arhondaric și latrine.

Lucrări la dependințele stăreției și chiliile noi. S'au construit din nou cu parter și etaj, dependințele stăreției, cuprins latrinele și o scară de lemn.

S'au mai construit chiliile dinspre apus, cu parter și etaj, și s'a făcut trotuar de bolovani de jur împrejur în curtea interioară.

Grajd, șopron și magazii de lemn acoperite cu șindrila și tâmplăria.

Clopotnița. S'a reparat acoperișul, cuprins șarpanta, astereolocarton asfaltat, olanele și streășina, cuprins fătuirea lemnăriei, scândura dințată și văpsirea cu ulei.

S'a reparat crucea, vâpsit, aurit, precum și baza.

Biserica. S'a reparat acoperișul, cuprins șarpanta, astereo-

locarton asfaltat, olane și streășina, cuprins fățuirea scândurilor, scândura dințată și văpsitul cu ulei.

La corpul de jos.

S'a făcut trotuar de bolovani.

S'au reparat crucile, vopsit, aurit, și baza.

S'au reparat tencuelile și vărut.

S'a făcut tâmplăria din nou.

S'a cumparat și așezat complect o sobă Godin No. 3.

S'a făcut inscripție de marmoră la chiliile noi.

S'a făcut o troiță la fântână.

S'a împrejmuit locul schitului cu gard de scânduri în picioare.

S'a făcut gard de despărțire spre curtea de serviciu, precum și porțile.

S'a nivelat curtea din dos și s'a dat acces la această curte.

S'a făcut mobilier la trapeză și arhondărie.

S'a reparat și complectat tencuelile dela parterul stăreției.

Lucrări pe viitor. Pardoselile galeriilor exterioare parter, complectarea acoperișului cu țiglă pe șarpantă nouă la arhondărie și foișor și mici lucrări de întreținere.

3. LA BISERICA DIN COMUNA POPEȘTI (VLAȘCA).

Cu suma de lei 896.55. Desfacerea și refacerea acoperișului cu olane, cuprins cartonul asfaltat. La altar 5 fețe, poala turlei, deasupra bazei, scara și acoperișul clopotniței.

Inlocuirea olanelor sparte pe restul acoperișului.

Reparația tencuielilor la soclu și la clopotniță.

Cimentatul rosturilor trotuarului de cărămizi presate.

Lucrări pe viitor. 1) O apărătoare (cornișă) de piatră deasupra inscripției, în legătură cu o ramă de piatră în jurul ușei.

2) Mici lucrări de întreținere.

4. LA BISERICA CORBII (MARI, (JUD. VLAȘCA).

Cu fondul de lei 3000 al mon. istorice: Desfacerea acoperișului vechiu la biserică și turlă.

Refacerea acoperișului nou, conform proiectului aprobat, pe șarpanta nouă, întrebuintându-se și din lemnăria veche ce a fost cu puțință.

Așezarea crucilor noi, parte restaurate, parte făcute din nou, după modelul celor vechi.

Țesătura crăpăturilor la ziduri, cu zidărie de ciment.

Fățuirea și așezarea jaluzelelor la ferestrele tui.

Doliile din tablă plumbuită la acoperiș.

Diferite cheltueli de transporturi.

Cu fondul de lei 10.000 al parohiei. Acoperișul cu țiglă la biserică și turlă.

Legăturile de fier la ziduri.

Facerea turlei de zidărie conform proiectului aprobat.

Tencuiala exterioară a turlei cuprins ciubucăria și văruiul.

Reparația cornișei vechi cu dinți la corpul bisericii.

Fereastra dela proscomidie.

Fățuirea și vopsirea strașinei.

Un coș de zidărie.

Aprovizionarea materialelor și schelăriei, cuprins transporturi și diferite cheltueli mărunte.

Lucrări pe viitor. Tencuirea fațadei, dacă se va crede ne merit de către Comisiunea Monumentelor Istorice.

Facerea trotuarului din cărămidă presată.

Facerea unui privdor conform proiectului aprobat.

Facerea mobilierului (străni, jețuri, tâmplă).

5. LA PARACLISUL EPISCOPIEI DELA R. VÂLCEA ÎN ANII 1912 ȘI 1913.

Cu fondul de lei 3.000 în anul 1912.

S'a făcut schela pentru încăperea lucrărilor.

Cu fondul de lei 6.000 în anul 1914.

S'a reparat și complectat schela făcută în anul 1912.

S'a desfăcut șarpanta cupolei și a bazei pătrate și s'a refăcut din nou conform proiectului aprobat, cu astereolă, strat izolator de carton asfaltat și aramă.

S'a făcut ștrașina din lemn de brad, precum și scândură profilată din fața ștrașinei, fățuindu-se și vopsindu-se cu ulei.

S'a reparat crucea, vopsit și aurit și legat cu lanțuri; iar baza crucei s'a făcut din aramă conform detaliului.

S'au făcut ferestrele dela turla de lemn de stejar și s'au pus geamuri.

S'a reparat zidăria la părțile stricate.

Lucrări pentru viitor:

Acoperișul cu aramă pe șarpanta nouă a corpului paracლისului și restaurarea frescurilor exterioare și un trotuar de jurîmprejur.

Spălarea sculpturilor de piatră interioare vopsite cu culoare de ulei.

6. LA BISERICA FOSTEI M-RI BRÂNCOVENI ÎN ANUL 1914.

Cu fondul de lei 1.600 (din acontul de lei 2.000).

S'a făcut trotuarul în jurul bisericii, pe un strat de beton de ciment de 10 cm. gros, pe lățimea de un metru, cu cărămizi presate, așezate pe lat, comandate la fabrica Tonola din București,

cuprins bordura tot din cărămizi, așezate pe muchie, rosturile umplându-se cu mortar de ciment.

S'a nivelat curtea în jurul bisericii, dându-se pante pentru scurgerea apei în afară.

Lucrări pentru viitor:

Pardoseala bisericii cu lespezi de piatră întrebuintându-se și actualele lespezi.

Restaurarea picturii în stilul frescurilor dela bolniță.

Reparații la mobilier.

Imprejmuirea mormintelor brâncovenești.

Mici lucrări de întreținere.

Arhitect, *I. D. Trajanescu.*
